

S hlavou d'ábla

Originální obecní znak mají Otovice

■ Heraldika je věda s ustálenými pravidly a má jasné symboly, jimiž se vyjadřuje. Někdy je ale možné udělit výjimku (tzv. novotvar), pokud má obec specifikum, které by do znaku ráda promítla. Otovice se staly první a jedinou obcí v České republice, která má ve znaku vyobrazenou hlavu d'ábla s rohy. Nový komunální symbol proto rozčeřil místní vody a ještě před schválením se stal předmětem mnoha diskuzí. Někteří obyvatelé na něj nedají dopustit a oblíbili si ho, na některé působí kontroverzně a zvykají si pomalu. Společnost Alerion, která za finálním návrhem stojí, ho naopak považuje za jeden z nejkrásnějších a nejoriginálnějších, které kdy vyhotovila. Pojďme se podívat, co vlastně hlava d'ábla ve znaku Otovic vyjadřuje a jaký je příběh vzniku tohoto netradičního a zcela originálního komunálního symbolu.

TRVALO TO DLOUHO

Za prvotní myšlenkou nechat si navrhnout obecní znak stojí bývalý starosta Otovic Josef Purkrt, kterému se ale dlouho nedařilo návrh prosadit. „Přednost vždy získávaly praktičtější a potřebnější věci. Myšlenka tak proplouvala několika zastupitelstvy a až v mém posledním období byl vznik symbolů podpořen,“ vypráví.

A současný starosta Josef Meidl k tomu dodává: „V té době už to bylo vnímáno jako dluh obci, neboť z dřívějších dob je známé, že každá osada, kmen nebo jiné uskupení lidí mělo svou zástavu. Myslím, že to i trochu vypovídá o jisté hrdosti společenství, které je schopno hájit své hranice. Také nás inspirovaly okolní obce, které své listiny opatřovaly spolu s podpisem i znakem, měly krásně značené příjezdové a výjezdové



Detail řemeslné výšivky hlavy d'ábla s rohy odkazuje k legendě a patronovi místní kaple sv. Prokopovi

komunikace či vyzdobené kulturní akce, a my stále nic.“

Obec oslovila několik heraldických firem i samostatných heraldiků a předala jim důležité informace – významnými dominantami jsou například doly, sklárna či místní kaple – a nechala je zpracovat návrhy. Na podobě symbolů se zastupitelé po diskuzi shodli, horší to bylo s grafickými ztvárněními. „Výběr byl relativně dlouhý, nakonec jsme se ale dopracovali až k návrhu dvou heraldiků, mezi nimiž byl i návrh vítězný od Zdeňka Kubíka z firmy Alerion,“ vypráví Josef Purkrt.

ODKAZ K HISTORII I LEGENDÁM

„Motiv hlavy čerta se zlatým řetězem na krku představuje atribut svatého Prokopa, kterému je zasvěcena kaple v obci a váže se k ní legenda. Svatý Prokop je patronem havířů a Otovice byly hornická obec již od počátku. Jedním z důvodů výběru tohoto symbolu byla právě i ona unikátnost – čert není v této podobě na žádném českém ani moravském či slezském obecním či městském znaku,“ vysvětluje bývalý starosta Josef Purkrt. A jen pro zajímavost – obce Dlouhá Třebová a Únanov sice mají také motiv d'ábla ve svých znacích, ale v podobě okřídleného draka.

Ikonografický význam navrženého obecního znaku Otovic ukrývá mnohem více poselství. Červený kříž ve stříbrném (tj. bílém) štítě, tzv. svatojiřský kříž, je upomínkou na prvního známého majitele Otovic – Svatojiřský klášter na Pražském hradě. Abatyši kláštera byla Anežka Přemyslovna (+1228), kterou symbolizuje zlatá koruna ve středu tohoto kříže.



Vyšívání obecního znaku

„Další dva symboly, které ve znaku nalezneme, byly také od počátku ve výběru a byly podporovány občany,“ uvádí Josef Purkr. Ke skláštví odkazuje píšťala na foukání a o ukončené hornické činnosti hovoří dolů obrácená hornická kladívka (želízko s mlátkem). Právě obrácení kladívek v heraldice symbolizuje zánik těžbu.

Poslední obecná figura, černá hlava ďábla s červenými rohy, vyplazeným jazykem a zlatým obojkem s řetězy na krku, připomíná známou legendu o sv. Prokopovi, patronovi zdejší unikátní kaple. Ten spoutal ďábla řetězem a vyoral s ním takzvanou Čertovu brázdu od Sázavý až do Chotouně.

DO DISKuze SE ZAPOJILI I MÍSTNÍ OBČANÉ

Poté, co se zastupitelstvo shodlo na finálním návrhu, rozhodlo se uspořádat veřejnou anketu.

„Doporučenou verzi jsme předložili občanům k vyjádření.

Myslím, že se nám od občanů dostalo podstatně více odpovědí než v mnoha jiných veřejných anketách. Některé reakce byly velice pozitivní, mnohé zcela neutrální a některé bych se neodvážil prezentovat. Ovšem po jistém odležení a detailním vysvětlení, jakou souvztažnost má symbolika k historii obce, mnozí návrh přijali. Přesto ale na některé stále působí hlava ďábla poněkud kontroverzně,“ říká současný starosta a dodává: „Zde opravdu platí, že nikdy se nelze zavděčit všem.“

Obec si nechala vyrobit ucelenou kolekci symbolů a má tedy slavnostní vyšívání znak, smaltovaný ovál, uvítací cedule, venkovní tištěné vlajky a razítko se znakem a názvem obce. Návrh vlajky je přítom (vexilologicky unikátně) zjednodušenou formou znaku, kdy lemovaná ramena obou výrazných křížů svou kompozicí a barvami jasně připomínají rozložení a tvar figur ve štítě znaku.



Návrh vlajky je, vexilologicky zcela unikátně, zjednodušenou formou znaku

„Ihned po schválení v Poslanecké sněmovně jsme nový znak začali používat například při vítání občánků či při kulturních a sportovních akcích. V budoucnu plánujeme rozšíření znaku i na instituce zřizované obcí. Znak jsme rovněž umístili i na příjezdové a výjezdové komunikace, prozatím v menší formě. Chceme, aby si na něj občané postupně zvykli, poté bychom ho rádi zvětšili i rozšířili jeho použití,“ ukončuje vyprávění starosta Otvořovic Josef Meidl. ●

Šárka Petruželová